

GM Jiří Štoček

DALŠÍ PARTIE I. (2011 - duben 2013)

Tato stať jistým způsobem navazuje na dříve uveřejněnou podstatněji stať stejného autora „Několik partií“, která je případným čtenářům k dispozici na stejném místě. Tam již bylo avizováno, v jakém duchu se bude případně navazovat materiály z novějšího období. Naznačený přístup je zde dodržen. Zatímco stať „Několik partií“ má samostatný význam, bez předběžného seznámení s ní by sotva mohla být jasná motivace k publikování právě předkládaného textu. Nároky na obsahovou stránku předkládaných partií byly totiž v porovnání s předchozími statími znatelně a zcela úmyslně sníženy, jinak by se za kratší období nemohlo shromáždit dost materiálu. Spíše než o vysvětlování principiálních šachových postojů tedy tentokrát půjde o čerstvější turnajové vzpomínky.

Některé níže uvedené šachové materiály se publikují poprvé, většinou však byly již dříve zveřejněny v časopise Šachinfo. Šéfredaktoru Břetislavu Modrovi patří vřelý dík za souhlas s opětovným využitím těchto textů jejich autorem. Zásluhou Antonína Kandrika ml. je pohodlné zpřístupnění všech autorových statí návštěvníkům webových stránek šachového oddílu v Ostrově.

Pusťme se tedy do oněch vzpomínek, samozřejmě především na „to lepší“...

PARDUBICKÝ PŘEBOR ČR, KVĚTEN 2011

Tentokrát jsem na domácí přebor odjížděl ve výborné náladě. Měl jsem za sebou čerstvě úspěchy na turnajích v Las Vegas a ve Philadelphii (podrobnosti viz stať o mém působení na turnajích v USA), které jsem pro sebe považoval za výsledkově důležitější, nežli nadcházející český přebor. Tím předem odpadly důvody k nějaké nervozitě. Jak se ukázalo, v Pardubicích také ani v náznamech nebyla přítomna pro mě nepříjemná atmosféra, která mi kazila účast na některých jiných domácích přeborech. Tři výhry a šest remíz nakonec stačilo při vyrovnanosti startovního pole na samostatné první místo. Kdysi v domácím prostředí (Karlovy Vary 2005) jsem na českém přeboru sice předvedl po všech stránkách pozoruhodnější výkon, ale o první místo jsem se tehdy „jenom“ dělil, což mi od té doby bylo kdovíproč kdekým na setkání vyčítáno. Snad už bude pokoj...

Po nejisté hře v prvních dvou kolech se vše dostalo do správnějších kolejí v kole třetím. Ponechávám původní komentář ze Šachinfa.

Jiří Štoček – Pavel Šimáček

MČR 2011, Pardubice

Benoni [A65]

1.d4 Jf6 2.c4 c5 3.d5 e6 Jak to bývá, na základě výsledku partie byla mnohými volba Benoni kritizována. Mně tato možnost naopak v přípravě působila nesnáze a ještě během prvních tahů partie jsem nebyl definitivně rozhodnut, kterou výstavbu zvolím. Snad může být pro čtenáře zajímavé podrobnější vypsání, na základě jakých argumentů a zkušeností tato volba probíhala. **4.Jc3 exd5 5.cxd5 d6 6.e4 g6 7.h3** Důležitá součást jednoho z

několika možných přístupů k věci. Pole g4 je zde všeobecně důležité (*zkušený čtenář necht' promíne elementárnost mých poznámek zde i jinde*) a při vývinu jezdce na f3 se velmi hodí zabránit vazbě po Sg4 - dobrovolnou výměnou zde méně perspektivního bělopolného střelce za jezdce by černý zlepšil své vyhlídky v boji o důležitá centrální pole.

8...Sg7 8.Sd3 Zdálo by se logičtější 8.Jf3 0-0 9.Sg5 (zde i jinde platí, že postavení může jiným pořadím tahů vzniknout i z královské indické). Ale po 9...Ve8 bílý stejně nemá nic lepšího, než 10.Sd3. Se střelce již na g5, chráněným před výměnou za jezdce, by bylo lákavé zvolit výstavbu Jd2+Se2, jenže nelze 10.Jd2?? Jxe4. Kupodivu tato hrubá chyba zůstala nepotrestána v řadě partií i na velmistrovské úrovni, což pěkně ilustruje zhoubnost zvyku mechanického rychlého odtahávání úvodní fáze. **8...0-0 9.Sg5** 9.Jf3 b5 umožňuje forsírované varianty, obvykle končící v nudné, remíze blízké pozici. **9...Ve8** Zdravý rozum napovídá, že teď už musí být nejsprávnější 10.Jf3. A přesto tak bílý nezahrál. Povězme si více o této pozici a možných reakcích černého, srovnání se v dalším bude hodit. Tedy I) Reakce typu 10...a6 11.a4 Jbd7 12.0-0 vede k postavení, jaké si bílý přeje. I když další hra je dostatečně komplikovaná, je to v daném zahájení jedno ze schémat, které se hraje bílému velmi příjemně a černému značně obtížně. Autoritativní publikace o královské indické prý doporučují vsuvku 10...h6 11.Se3. Vidíme, že po 11...a6 12.a4 Jbd7 13.0-0 se nic zásadního nemění. Například 13..Dc7 14.Ve1 Vb8 15.Dd2 g5 16.h4! bylo výborné pro bílého v partii Štoček - Rathnakaran, Philadelphia 2008. Kdo pozorně kdysi v Šachinfu prostudoval instruktáž IM SikoryLercha, navrhne další pro Benoni typické 11...b6 12.0-0 Sa6. Zde stačí k výhodě šablonovité 13.Ve1 (Štoček - Nemet, Pula 2006), lepší je ale Černinovo 13.a4! Po 13...Sxd3 14.Dxd3 a6 15.Sf4 má černý potíže s přirozeným vývinem jezdce. Tam či tam to není žádná sláva, asi bude potřeba konkrétnější reakce na hru bílého. II) Poznámka k osmému tahu navádí, že bílý dočasně kontroluje bod e4 poněkud nespolehlivě. Toho by se dalo využít k rychlé expanzi na dámském křídle, pravda, má to i nevýhody, jako odevzdání pole d4. Zkusme 11...c4 12.Sc2 b5 13.a3. Na přímočaré 13...a5 dává bílému vyhodu 14.Jxb5! Jxe4 15.0-0 (Gyimesi), a nelze 15...Sxb2 16.Vb1 Sg7 17.Sxe4 Vxe4 18.Sb6 se ziskem kvality - sympatický obrat, důležitý pro celé schéma. Tedy například 13...Sd7 14.0-0 a5 15.Dd2 Kh7 16.Sd4, a pozice černého nevypadá vůbec lákavě. Nejenže bílý získal důležité vývinové tempo napadením pěšce h6, navíc oslabení královského křídla zvyšuje atraktivitu postupu e4-e5. III) Příliš zjevné nedostatky předchozí koncepce nás přivádějí na správnou cestu. Už je to tak, i autoritativní publikace se mohou mýlit. Vsuvka h7-h6 má zde pro černého často zhoubné následky. Mnohem lepší je okamžité 10...c4 11.Sc2 b5 12.a3 Jbd7 (Ja6). Doporučil bych černému tento postup. V partii Polák - Kaňovský ze stejného turnaje černý volil plán se Sd7 a a5, ale tam má bílý myslím zřejmější perspektivy. Braní na b5 se zde černý nikde bát nemusí. 13.0-0 Jc5 14.Ve1 Db6. Vznikla zajisté zajímavá pozice, ale pochybuji, že bílý v ní má nějakou výhodu. Postup e-pěšcem je zde již dvojsečný, volný pěšec d5 je pak často slabý. Nakonec zde nemusí být rozumnější manévr, než Se3-d4, bez předchozího napadení a oslabení se. Kvůli tomuto postavení jsem se rozhodl nehrát jezdce na f3. **10.Jge2** To je ovšem sotva rovnocenné, nebo dokonce lepší. Jedinou výhodu je méně obvyklé postavení. Výstavbu se střelcem na d3 a jezdce na e2 v obecnosti propagoval Jonathan Penrose, kdysi nejlepší britský šachista a nemýlím-li se, bratr slavného teoretického fyzika Rogera Penrosea. Na olympiádě 1960 ušetřil v tomto duchu porážku samotnému Talovi. **10...h6** Proti tomu zde není námitek. **11.Se3 c4** Myslím, že černý by měl snadnou hru po

obyčejném 11...Jbd7. Změna v postavení bílého jezdce zde mění všechno, typická protihra černého není tolik omezena, Jd7-e5 není zakázáno, naopak to téměř hrozí. **12.Sc2 b5 13.a3 a6** Může se jednat o omyl komentátora, ale někde tady se nabízí hledání prapříčiny budoucích potíží černého. Aktivněji vypadalo 13...Ja6!? s myšlenkou 14.0-0 Jc5. V případě 15.Sxc5 dxc5 bílému chybí jezdec na f3, aby mohl soupeře vytrestat pomocí e4-e5. Hrozí b5-b4, a po 16.Jxb5 Jxe4 mají černé figury oslnivou dynamiku. Gramotným pozičním řešením by se na první pohled zdálo být 14.Jxb5 14...Jxe4 15.Sxe4 Vxe4 16.Jec3, jenže po 16...Vxe3+! 17.fxe3 Dh4+ by černý měl za kvalitu slibnou iniciativu. Pěšce e4 je samozřejmě možné pokrýt tahem f2-f3, to by ale v porovnání s partií byla skromná koncepce. **14.0-0 Jbd7 15.Dd2 h5 16.f4** Předchozí poznámka objasňuje, proč není dobré s tímto programovým tahem váhat. Jezdci se zakazuje vstup rovněž na c5. Idea oběti pěšce e4-e5, d6xe5, f4-f5 je v celém schématu klíčová, zatím ale není nutné spěchat, protože protihra černého se příliš nerýsuje. **16...Jh7** Černý by rád připravil nějakou protihru s bělopolným střelcem na výchozím poli. Jenže to není reálné. Proto je nutné zařadit tento tah do nepřilíš povedené série, která převedla nejasné hodnocení pozice na hodnocení jasné. **17.Sd4** Nabízí výměnu figury s nejméně zřetelnými perspektivami za nejagilnější figuru soupeře. Zdálo by se, nejsamozřejmější tah v celé partii. A přesto se některým kritikům přímo na turnaji, zdál naopak nedobrý. Názorová pluralita se v šachu připouští! **17...Sxd4+ 18.Jxd4 Sb7 19.Kh1** Nutná profylaxe. Naproti tomu není ještě rozhodnuto o vhodném poli k vývinu dámské věže. Černý je víceméně bez protihry a bílý stojí před úkolem, pečlivě připravit závěrečný nástup. V partii to nevyznělo právě přesvědčivě. **19...Vc8** Oslabené královské křídlo neumožňuje typickou protihru se skokem jezdce na d3. Po 19...Jc5 20.Vae1 Db6 21.Jf3 Jf6 sice trochu směšně nevycházelo 22.e5 dxe5 23.fxe5 Jxd5 24.Jxd5 Sxd5 25.Dxd5 Vad8, bílému ale stačilo ke spokojenosti 22.f5. **20.Vae1 Vc7 21.Jf3 Jdf6** Manévry černého mají za cíl zabránit postupu e4-e5. **22.Vd1 Vd7 23.Dd4 Jf8** Stinnou stránkou je nemožnost jakékoliv aktivity. Možná bylo praktičtější tahat střelcem, 23...Sa8 24.Vd2 atd. **24.Jg5?! J8h7 25.Jf3 Jf8 26.f5** Na prahu časové tísně vedl tento postup ke hře, která se divákům líbila. Přesto vyvolává pochybnosti. Nebylo jednodušší třeba 26.b3, či 26.b4!? Protože další a3-a4 by vedlo ke zhroucení dámského křídla, je stejně nutné 26...cxb3 27.Sxb3. Střelec poskytl dodatečné krytí pěšci d5 a již hrozí e4-e5. **26...gxf5 26...J6h7 27.e5. 27.Jh4 J6h7** Následek časové tísně. Pochopitelně nelze uvažovat o 27...Jxe4 28.Jxf5, větší problémy však bílému vytvářelo 27...Jg4 28.Jxf5 Je5. Rychlý konec není vidět, 29.De3 Jh7 30.Dh6 Dg5. Po 29.Vd2 by měl bílý ovšem stále na své straně trumfy, bohatě převažující vydání klíčového pole. **28.Jxf5 Df6 29.e5! dxe5** Oběť pěšce za aktivizaci všech figur opravila strategické nedostatky předchozího postupu. Příliš mnoho hrozeb by měl bílý po 29...Dxe5 30.Df2. **30.Df2 Kh8** Hodnocení pozice je celkem zjevné, a tak zde není nutné vypisovat všechny možné alternativy. **31.Je4 Dg6 32.d6** Nutno v nepřehlédnout 32.Jc5 Vc7 33.d6 Vxc5. **32...Je6** Po 32...Sxe4 33.Sxe4 je rozdíl v aktivitě figur příliš markantní. **33.Je7 Dg7** Prohrává okamžitě, ale po 33...Vdxe7 34.dxe7 Sxe4 (34...Vxe7 35.Jd6 s materiální výhodou i iniciativou) 35.Sxe4 Dxe4 36.Dxf7 Jg7 (36...Dc6 37.Vd6) 37.Vd8 Dc6 38.Vxe8+ Jxe8 39.Df8+ by volný pěšec rozhodl. **34.Dxf7 Dxf7 35.Vxf7 Ved8** Tady je už více možností. **36.Vxh7+ Kxh7 37.Jg5+ Kh8 38.Jxe6 1-0**

(původní časopisové poznámky)

LAHŮDKY NA VIDLIČKU (BENASQUE, ČERVENEC 2011)

V několika minulých letech jsem býval pravidelným účastníkem „World Openu“, ale ani v šachovém životě někdy neškodí po čase některé zvyklosti poněkud obměnit. V tradičním velkém otevřeném turnaji v pyrenejském městečku se mi nepodařilo překonat odpor soupeřů v posledních kolech a vklínit se mezi turnajové medailisty, avšak celkový dojem ze hry byl rozhodně dobrý. V uvedené ukázce známý baskický velmistr už v zahájení podcenil taktická úskalí postavení. Další průběh partie se dobře hodil k také kulinářsky dostatečně zajímavé cestě.

Julio Gomez Estebán - JiříŠtoček

Benasque 2011

Bogoljubovova indická [E11]

1.d4 Jf6 2.Jf3 e6 3.c4 Sb4+ 4.Jbd2 b6 Jedna z několika zhruba rovnocenných reakcí černého ve čtvrtém tahu. Smiřuje se s přenecháním dvojice střelců soupeři, dostatečnou náhradou má být rychlý vývin a tlak na centrální pole. **5.a3 Sxd2+ 6.Dxd2 0-0** Jedna z mých specialit v tomto zahájení. Místo automatického vývinu na b7 (pak vzniká pozice vcelku v duchu dvou příbuzných zahájení) černý uvažuje o případně účelnějším umístění střelce. **7.e3 a5 8.b3 Sa6 9.Sd3!?** V partii Shabalov - Štoček, Las Vegas 2010, volil bílý vývin střelce na e2 (viz stať „*Střípky z turnajů v USA*“). **9...d5 10.a4 c5 11.Sa3 Ve8!?** Ambicióznější, než 11...Jbd7, po vzoru zmíněné partie. Již tehdy mě napadl aktivnější plán hry, ale jak se k němu odhodlat v partii posledního kola, když k zajištění turnajového triumfu je potřeba neprohrát? Proto jsem tehdy postupoval raději šablonovitě a sportovní cíl se nakonec podařilo splnit, byť po dostatečně dramatickém průběhu. V méně závazné partii nastal čas vyzkoušet nový, závaznější plán hry. Černý by rád rozvinul protihru po 12.0-0 cxd4 (ještě je čas vyvinout jezdce tradičně na d7, s malou výhodou bílého) 13.exd4 Jc6. Bílý však volí jiné pokračování, po kterém bude partie nečekaně rychle rozhodnuta. **12.dxc5? bxc5 13.Sxc5?** 13.0-0 Jbd7 vedlo již k malé výhodě černého, důsledný postup bude mít ale pro bílého mnohem horší následky. Nyní po automatickém vývinovém tahu s tempem 13...Jbd7? 14.Sa3 e5 15.Se2 by měl skutečně převahu bílý, černý však pokračuje jinak a v pozici vzniknou motivy, opravňující název odstavce. Na poli c5 se totiž střelec stane náhle taktickou slabinou! **13...e5 14.Jg5** Od tohoto okamžiku jsou už všechny alternativy pro bílého více či méně špatné. 14.Jh4? Jfd7; 14.Se2? Je4; 14.Sf5 g6 15.Sc2 Jbd7 16.Sa3 dxc4, a beze ztrát bílý těžko dokončí vývin. **14...dxc4!?** **15.bxc4** 15.Sc2 Jbd7; 15.Sxc4 Dxd2+ 16.Kxd2 Sxc4 17.bxc4 h6 18.Jf3 Je4+; 15.Se4 Jbd7!?, vždy s jasnou převahou. **15...e4 16.Se2 Dxd2+ 17.Kxd2 Ve5** Poněkud neobvyklé vidličky věží! Partie je rozhodnuta a zbytek je formalitou. **18.Sd4 Vxg5 19.g4 Jc6 20.h4 Vg6 21.g5 Jd7 22.c5 Sxe2 23.Kxe2 Jb4 24.Vhd1 Jd3 25.Vab1 J7xc5 26.Vb5 Vc6 27.f3 Je6 28.fxe4 Jb4 29.Sb6 Vc2+ 30.Kf3 Jc6 31.Vdd5 Vc4 32.Sxa5 Jxa5 33.Vxa5 Vxa4 34.Vxa4 Vxa4 35.Vb5 g6 36.Vd5 Kg7 37.Vb5 Vc4 38.Vd5 h6 39.gxh6+ Kxh6 40.Vd7 Vxe4 41.Vxf7 Vxh4 42.Vf6 Jg5+ 43.Kg2 Vg4+ 44.Kh2 Ve4 0-1**

(nově komentováno)

SPOR V SICILSKÉ (PARDUBICE, ČERVENEC 2011)

Po dvou měsících opět Pardubice! Tamní „Czech Open“ hrávám pravidelně a vždy rád, s výsledky za dlouhé období samozřejmě proměnnými téměř na celé představitelné škále. Tentokrát jsem měl za sebou už čtyři turnaje jednotlivců, v nichž jsem neokusil hořkost porážky, ale na pardubickém openu jsem dokázal sérii ukončit už v prvním kole! Zbytek turnaje byl nakonec spíše vcelku úspěšným bojem o ještě přijatelné umístění, nežli reálnou aspirací na nejpřednější turnajové příčky. Partie proti mladému švédskému mistru je příspěvkem k veleaktuálnímu „anglickému útoku“ na rozmezí scheweningenské a Najdorfovy varianty sicilské. Spíše k praxi („jak hrát pozici určitého typu“) než k teorii.

Axel Smith – Jiří Štoček

Pardubice, 2011

Sicilská [B80]

1.e4 c5 2.Jf3 d6 3.d4 cxd4 4.Jxd4 Jf6 5.Jc3 a6 6.Se3 e6 V mé praxi toto populární postavení častěji vznikalo v pořadí tahů 5...e6 6.Se3 a6, upozorňuji na to pro potřeby budoucích soupeřů, aby jim v přípravě něco neuniklo. **7.f3 b5** A jsme ve variantě s poměrně krátkou, zato však výjimečně hutnou, historií. Ta je nastíněna, včetně současné představy o základních jemnostech, v šesté knize Kasparovovy série. Jen v krátkosti pro ty, kdo si ji ještě nepřečetli: Ještě zhruba před deseti lety černí vesměs s naprostou důvěrou směřovali do pozice po na pohled nejpřirozenějším 8.g4 h6 9.Dd2 Jbd7 (nejdříve vývin jezdce, kvůli kontrole bodu e5! 9...Sb7 10.h4! b4 11.Jce2 d5 12.e5 Jfd7 13.f4 Anand - Ftáčnik, Biel 1993, je totiž výhodné bílému, a po 10...Jbd7 bílý nemusí hned rochovat) 10.0-0-0 Sb7 11.h4 b4. Tón udaly památné partie Kasparova v Linares 1999. Jakmile však začal být ze tří možných ústupů jezdce preferován ten na a4, dříve kdovíproč dost opomíjený, objevily se pro černého nové problémy. Stále více vůdců černých kamenů začalo uvažovat, jak se této nejobehranější pozici vyhnout. Tak například, po 8.g4 má samostatný význam postup 8...b4 9.Jce2 (9.Ja4 Sd7) 9...e5. Vyhledky černého se zde nejeví vůbec špatně. Proto i bílý uvažuje o „nejpřesnějším“ pořadí tahů. **8.Dd2 Jbd7 9.g4** Po 9.0-0-0 Sb7 10.g4 Jb6 11.Df2 Jfd7 12.Sd3 Vc8 může černý zkoordinovat své síly k dobré protihře, aniž by hrál závazné h7-h6. V praxi se tento postup dobře osvědčuje. Pořadí, zvolené bílým, je černému nejprotivnější. Po 9...Jb6 bílý přehodí výhybku na poziční sevření po 10.a4! Alternativu z partie jsem rozebíral v roce 2007, nechal jsem si ji ale tehdy přáteli bohužel příliš rychle rozmluvit. **9...b4!?** Odbočky po 9...h6 10.0-0-0 jsem zkoušel ve dvou partiích s Vladimírem Tallou. Na přeboru v Havlíčkově Brodě 2008 se osvědčilo b4 11.Jce2 (nyní nejnadějnější) 11...Dc7, ale pochybnosti se rojily v mysli již během partie. V loňské ligové partii ve Frýdku – Místku pak bylo naprosto bez pochybností energicky rozvráceno 10...Je5 11.f4! **10.Ja4** Bílý se soupeřův postup vůbec nesnaží vyvrátit! Nyní se partie mohla navrátit do dostatečně již vyježděných kolejí. Naopak zaručeně samostatný význam měly další dva ústupy: I) 10.Jd1 h6! 11.Jc6 Dc7 12.Jxb4 Sb7 představovalo pointu mých tehdejších rozborů. Nedobrá koordinace v táboře bílého slibuje černému dostatečnou kompenzaci za odevzdaného pěšce. Nelze hrát přímočaré 13.Jf2? d5 14.exd5 Sxb4 15.Dxb4 Jxd5 16.Dd2 Jxe3 17.Dxe3 Dxc2; II) 10.Jce2 Je5 11.Jg3 je zřejmě kritické pokračování. Navrhuji zde 11...Dc7, což se, pokud vím, dosud nehrálo.

Černý se vyhýbá postupu h7-h6. Hlubší analýzu přenechávám průkopnický orientovanému čtenáři, protože v partii se hrálo jinak. **10...Jc5?!** Černý se mohl snadno po 10...h6 11.0-0-0 Je5 vrátit do obehované pozice, která vznikla například v nedávném pardubickém přeboru v partii Rašík – Babula. Vířa Rašík tuto partii komentuje v předchozím čísle Šachinfa, a s jeho závěry stran uvedené pozice plně souhlasím. Během hry jsem však dostal neodolatelnou chuť, přece jen se od teoretických magistrál nějak odchýlit, a napadl mě tah v partii. Považoval jsem jej za poněkud pozičně druhotnější, zato však zcela nový. Zklamáním bylo dodatečné zjištění, že tak již nedávno jednou zahrál Sandipan. **11.Jxc5** Charakter pozice se výrazně mění. Bílému se pochopitelně nelíbilo 11.Dxb4 Sd7. **11...dxc5 12.Jb3 Dc7** Z dětství si vybavuji legrační poznámku u nějaké partie v tehdejší Československém Šachu : „Bílý je pozičně vyhrán, ale bohužel dostává mat.“ Zhruba o tohle se černý musí v dalším průběhu snažit. Výměna dam by bílému přenechala jasnou převahu na obou křídlech, jednalo by se víceméně o prohrávající chybu. V partii stojí bílý samozřejmě lépe, ale v následujícím stručném komentáři nepředložím žádný zaručený recept na jeho výhru. **13.Df2** I po 13.0-0-0 by si černý musel pokrýt pěšce prostřednictvím 13...Jd7 Okamžitá katastrofa ale nehrozí, neboť po 14.Sf4 by si mohl dovolit 14...e5. Plán obsazení silného pole c4 vyhlíží logicky. **13...Jd7 13...c4? 14.Sb6 Dc6 15.Ja5. 14.Jd2 Se7 15.Jc4 0-0 16.Dg3 Dc6 17.0-0-0 a5** Jednou z mála kladných stránek pozice černého spočívá v tom, že k pokusu o narušení rochádového postavení soupeře se dostane dokonce o něco rychleji. **18.Sf4** Odpovědí bílého je snaha využít převahy na volném centrálním sloupci. **18...a4** Po dlouhém uvažování černý navrhuje radikálnější možnosti. Po 18...b3 19.axb3 (19.cxb3 a4 20.Sd6 axb3) 19...a4 20.Sd6 Sxd6 21.Dxd6 Db7 22.bxa4 Vxa4 23.Se2 by jeho kompenzace za pěšce vůbec nemusela být dostatečná, příliš mnoho figur se na rozvíjení hry na dámském křídle nepodílí dostatečně. Černopolný střelec černého by mohl být v určitých případech silnou figurou, znepokojující bílého krále. Proto připadalo v úvahu dokonce 18...e5, ale po 19.Sxe5 Jxe5 20.Jxe5 Dc7 21.Sc4 přinejmenším nebylo jasné, jak hrát takovou pozici černými na výhru. **19.Sd6 Sxd6 20.Dxd6 Db7** Měl jsem dojem, že bílý by měl stát zřetelně lépe. **21.De7** Příprava k zásadnímu omylu. Bílý mohl zahrát třeba jednoduše 21.Kb1, protože 21...b3 22.cxb3 axb3 23.a3 by mu příliš neuškodilo. Černý nemůže bílého krále zatím příliš znepokojoval, soupeřova kontrola nad pozicí omezuje jeho manévry. **21...Db8 22.Jd6?** Brát na d7 nelze pro mat na první řadě, a po 22.Dd6 jsem chtěl zahrát 22...Da7. Jezdec stál na c4 výborně, i zde se dalo hrát jednoduše 22.Kb1. **22...b3 23.cxb3** Tady bílý nabídl remízu, přitom jeho situace je náhle velmi špatná. I takové omyly v úsudku se stávají. **23...axb3 24.a3 Je5 25.Jc4** Očekával jsem 25.Dg5 f6 26.De3 Vd8, pro černého najednou vše vzhlíží skvěle. **25...Va7** Jestli se bílý připravoval na základě předchozích partií turnaje, pak možná očekával 25...Jxf3? 26.Vd8. **26.Dd6** Nešlo samozřejmě 26.Dxc5 Vc7. **26...Dxd6 27.Vxd6 Jxf3** Pád klíčového pěšce mění veškeré poziční kontury, výměna dam již není tak kolosálním úspěchem bílého. **28.Vc6 Vd7** Chtělo by se jednoduše zkonsolidovat převahu pěšce, ale vazba po 28...Sb7 29.Vc7 Vc8 (29...Vfa8 30.Jb6) 30.Vd7 vypadala nepříjemně. Směřování k aktivní hře a nedostatek času znemožnily rozpoznat, že nyní by už šlo prostě 30...Vca8. **29.Vxc5** Alespoň pěšec je načas zpátky. 29.Sg2 Jh4; 29.Jb6 Vd2 30.Vxc8 Vc2+ 31.Kd1 Vxc8 32.Jxc8 Vxb2 s výhrou. Jak je vidět, kromě slabiny může být pěšec na b3 také součástí matové sítě. **29...Sb7 30.Ja5 30.Se2 Sxe4 31.Vd1 Jd4** bílého nelákalo, v časové tísně si nestihl povšimnout, že pokračování v partii vede nejméně ke ztrátě kvality.

30...Sxe4 31.Sg2 Vfd8 32.Vc3 Zmíněná koncovka bez kvality vznikala po 32.Jxb3 Jd2 33.Jxd2 Sxg2 34.Vd1 Sf3 35.Jxf3 (35.Vf1 Se2) 35...Vxd1+ 36.Kc2. I když pěšci a+b určité nebezpečí představují, zatím jsou daleko a černý by měl snadno vyhrát, sám může dosti rychle postupovat e-pěšcem. **32...Jd4 33.Sxe4 Je2+ 34.Kb1 Vd1+ 35.Vc1 Jxc1 36.Vxd1 Vxd1 37.Sa8** Smazává dojem z nepodařené remízové nabídky. **37...Ja2# 0-1**

(původní časopisové poznámky)

Hlavní roli při rozvíjení teorie této varianty postupně přebírá člověkem navigovaný počítačový program, a chuť k vlastní aktivní účasti tak rychle klesá...

TEORETICKÁ NOVINKA (PORTO CARRAS, LISTOPAD 2011)

Po tříleté odmlce a jistém váhání jsem se rozhodl tentokrát neodmítnout pozvání do reprezentačního družstva. Od druhého po deváté kolo se dá hovořit o průměrném výkonu, což se dá říci i o týmu jako celku. Ale partie prvního kola byla lepší. Podařilo se mi uplatnit novou koncepci v zahájení z vlastní kuchyně (ovšem mnohem „globálnějšího“ významu, nežli v předchozí ukázce!) což vždy potěší. Řekl bych, že i celkově to byla nikoliv sice brilantní, ale docela dobrá partie, protkaná určitou vůdčí ideou.

Leif Erik Johannessen - Jiří Štoček

Porto Carras 2011

Nimcovičova indická [E32]

Na praktické uplatnění své nové koncepce v zahájení jsem musel dlouho čekat. Její jedinou nevýhodou je, že bílý může dosti lehce dosáhnout pozice, blízké remíze. S norským velmistrem se mi nakonec podařilo dokonce vyhrát, také díky momentu překvapení. Detailní rozbor všech jemností vlastně dvojitě novinky, to je spíše záležitost specialistů na danou variantu. Ti si musí počkat na Informátor číslo 113, kde naleznou podrobné zdůvodnění pomocí změní variant. Zde se již tradičně omezíme na hovor o věci.

1.d4 Jf6 2.c4 e6 3.Jc3 Sb4 4.Dc2 Postup tak starý, jako samotná Nimcovičova indická. Od poloviny dvacátých let byl hodně populární, hrávali tak často Capablanca i Aljechin. V zápase Aljechin - Euwe, 1937, se zde odehrál celý teoretický spor. V poválečném období zájem utichl, aby se opět rozpoutal v osmdesátých letech. Nyní se jedná o jeden ze dvou nejpoužívanějších systémů proti Nimcovičově obraně. **4...0-0** Nejnovější a nejpružnější reakce. Na vysoké úrovni se objevila prvně v roce 1939, v partiích Aljechina, a také Capablancy! **5.a3** V těch dávných časech bylo především nutno ustanovit, zda není kriticky nebezpečné přímočaré **5.e4**. Dodnes se jeví, že nikoliv. Uveďme, namísto výpisu poslední či vlastní praxe, historicky zajímavou konzultační partii tří hráčů proti dvěma: **5...d6 6.e5 dxe5 7.dxe5 Jg4 8.Jf3 Jc6 9.Sf4 Sc5 10.Je4 Sb4+ 11.Jc3 Sc5** (tohle víceméně „platí“ dodnes!) **12.Sg3 f5 13.Se2 f4 14.Sh4 Dxb4 15.Jxh4 Sxf2+ 16.Kd2 Se3+ 17.Ke1 Sf2+ 18.Kd2 Se3+ remis, Trompowski a spoj. - Aljechin a spoj., Rio de Janeiro 1939. 5...Sxc3+ 6.Dxc3** Jedna ze strategicky nejkonfliktnějších situací moderní teorie! Bily si zajistil dvojici střelců, jakoby bez pochroumání pěšcové struktury, ale při bližším zkoumání se posunutí **a2-a3** může občas projevit jako jisté oslabení dámského křídla. Pěšcová struktura černého je mnohem pružnější! Bílý by se rád navíc pustil do budování pěšcového centra, ale může si dovolit zaostání ve vyvinu? Osobně mi v této problémové pozici vždy

připadala zajímavější úloha černého, i když připouštím, že se jedná o subjektivní hodnocení. **6...b6** Kdo chce vniknout do metod hry černého, nechť si přehraje nejdříve partie Anatolije Karpova a Jana Timmana. Za bílé v moderní praxi vedle Garriho Kasparova mnohé ideje uvedli například Yasser Seirawan a Ivan Sokolov. **7.Sg5** Tak hrával Kasparov. Postup s ponecháním střelce na c1 se v posledních letech sice osvědčil třeba v partii Kramnik - J.Polgar, Sofia 2005, ale v ní bylo možných hned několik zesílení za černé. **7...Sb7** Černý může svou strukturu formovat různě, měl by při tom samozřejmě brát do úvahy tahy bílého. Tentokrát jsem se rozhodl zvolit postup, který považuji za objektivně nejsilnější. Tahle složitá pozice je zhruba v rovnováze, ale je to rovnováha "dynamická", šachově řečeno. Trumfy obou stran mají docela rozdílnou povahu! Vzrušující situace, ne vsak pro ty, kteří preferují dotažení domácí analýzy do zcela stabilní pozice. Snad proto popularita výstavby černého v nejnovější době poněkud poklesla?! **8.e3** Ponechává bílému nejširší výběr vývinových schémat. Bílý rovněž může ihned vyvinout jezdce, nejdůležitější alternativou je ale přímočarý **8.f3**. V tomto rozvětvení jsem měl už 6 let připravenou velmi pěknou novinku, bohužel právě od té doby se v mé praxi nevyskytlo. Naštěstí je konečně možné, uveřejnit celou analýzu v poznámce k této partii - viz Informátor 113 za zhruba 5 měsíců... Po **8.e3** se nám vybaví superprestižní partie Kasparov - Karpov, Las Palmas 1996, kde se hrálo: **8...d6 9.f3 Jbd7 10.Jh3 c5 11.dxc5 bxc5 12.Se2 Db6 13.0-0 d5 14.Vad1 Sc6!**? s uspokojuvící protihrou - jak se říká, „dynamická rovnováha, hra na tři výsledky“. Černý nakonec prohrál, ale podobného vývoje v zahájení se obávat nemusí. Stejně tak nenaznačuje výhodu bílého ani bohatá praxe po **10.Sd3 c5 11.Je2 Vc8**. Není divu, vzhledem k určitému zaostání ve vývinu. Jenže v několika posledních letech se začal často hrávat jedovatý postup **9.Je2 Jbd7 10.Dc2 c5 11.Vd1**. Netvrdím, že problémy černého jsou kdovíjak vážné, otázkou ovšem je, proč by měl mít v dané variantě jakékoliv problémy, třebas i malé. To byl impuls k hledání zbrusu nového řešení... **8...h6** Obecně vzato, správné načasování nenápadného tahu **h7-h6** je v této variantě jednou z nejdůležitějších jemností při hře černými. Delší výklad by vyžadoval delší stať. Nová koncepce černého začíná popřením zažitého stereotypu. V jejím rámci by odkládání vsuvky **h7-h6** nebylo nikde užitečné, ba naopak. **9.Sh4 Ve8!?** **10.Je2** Bílý pokračuje v zamýšlené výstavbě, ačkoliv černý hrál jinak. **10...De7!** Podstata je v tom, že černý si uchovává možnost pružně reagovat na kroky soupeře. Pěšcem „d“ může v případě potřeby postoupit o dvě pole (to se obvykle bez **f2-f3** nehodí, ale vždy jsou možné výjimky), také může později rozhodnout o vývinovém poli pro dámského jezdce. V porovnání s tou variantou k osmému a devátému tahu, která se zdála být nepříjemná, mohou tak černé figury účinněji zasáhnout do boje o centrum. Tato pozice se v praxi dosud nevyskytla. **11.Dc2 c5 12.Vd1** Bílý zde má mnoho alternativ, ale žádná mu převahu neslibuje. Naopak, zpomalený vývin královského křídla by měl nabádat k ostražitosti. Tak třeba po **12.Jc3 cxd4 13.exd4 d5** by měl bílý dokonce potíže. **12...d5 13.cxd5** Uvedme zde přece jen jednu taktickou nuanci. Po **13.dxc5 bxc5 14.Jc3** by černý mohl obětí pěšce **14...d4!**? **15.exd4 cxd4 16.Vxd4 Jc6 17.Vd1 Vad8** získat nepříjemnou iniciativu. **13...exd5 14.Sxf6** V nové situaci bílý hledá průzračně poziční řešení, ale tohle není zcela optimální. Bílý přirozeně mohl dosáhnout bezpečného vyrovnání, detaily zde nemá smysl rozvádět. **14...Dxf6 15.b4** O tomto tahu jsem již v domácí analýze neuvažoval. Bílý by rád dosáhl příznivější pěšcové struktury, černý střelec je omezován pěšcem na **d5**. Tolik optimistický náhled. Na druhé straně se může jevit povážlivě, že bílý král se nijak rychle nechystá

opustit svou výchozí pozici. V důsledku toho má černý již příjemné starosti, jak zvrátit rovnováhu na svou stranu. **15...Jd7** Uvažovat se dalo i o výměně na b4, ale tato idea mi při partii nebyla sympatická, tím méně pak postup c5-c4. Chtělo by se nějak takticky využít postavení věže na e8. Přímocharé 15...cxd4 16.Jxd4 Jc6 jsem nakonec zavrhl kvůli 17.Df5, asi s přibližným vyrováním, 17...Dh4!? nevypadalo jako opravdová šance. I když jezdec bych raději viděl hned v boji o bod d4 (na jeho kontrole se drží celá pozice bílého), nakonec jsem se rozhodl pro přirozený tah. Ani černý v pozici ještě nemůže mít všechno. **16.Db2** Posiluje kontrolu nad bodem d4. 16.bxc5 bxc5 17.dxc5 Vac8 se zdálo být trochu riskantní, a bílý ještě svou pozici zřejmě nepovažoval za horší. **16...Sc6** Ustupuje z pod rentgenu dámy, míří na citlivý bod a4 a láká k b4-b5, což by citelně oslabilo celou konfiguraci bílého. **17.Vd2** Zde jsem dlouho váhal nad dalším postupem. Nakonec mě zaujala možnost léčky, kterou bílý, již pod určitým časovým tlakem, v partii neprohlédl. **17...a5** Hrozí otevření a-sloupce pro věž a je jasné, že bílý tomu bude nějak bránit. Nejlepší bylo 18.b5, po 18...Sb7 19.dxc5 se mění dámy, tím odpadají předchozí námítky vůči b4-b5. Po 19...Dxb2 20.Vxb2 bxc5 by černý stál aktivněji ve složitě koncovce. S tím bílý podle všeho nebyl dosud smířen. Ale jednou z idejí předchozího tahu bílého bylo dvojnásobné brání na c5. Tah a-pěšcem zjevně odrazuje od 18.dxc5 Dxb2 19.Vxb2 axb4 20.axb4 Va1+ 21.Kd2 bxc5, se silnou iniciativou. Na povrchní pohled se však zdá, že žádnou zjevnou chybu nemá **18.bxc5** ...jenže černý nemusí automaticky dobírat. **18...Vab8!** Zapojuje do hry poslední dosud spící figuru, navíc přes dámské křídlo bude možné obchvátit pevný bod d4. Hodí se i přiblížení a-pěšce k poli proměny. **19.cxb6** Tak si černý vše představoval. Nyní bude optimálně využita celá série předchozích tahů bílého. Houževnatější bylo 19.Dc1 bxc5 20.dxc5 Vb5 nebo 20...Dg6!? **19...Jxb6 20.Da1 Jc4 21.Vd1 Vb2** Zde jsem ztratil větší část zbývajících času na hodinách přemítáním, zda by nebylo vhodné vložit do partie opakování pozice, 21...Jb2 22.Vd2 Jc4 23.Vd1 Vb2. Aby čtenáři, kteří si partii budou přehrávat bez poznámek zřetelně pocítili, jak silná již zde byla pozice černého, který v zahájení použil novou koncepci. Jenže - co kdyby bílý ve třiadvacátém tahu ustoupil věží jinam? Hodnocení pozice by to příliš neměnilo, avšak někteří čtenáři by pak mohli dospět k mylné domněnce, že bílý partii prohrál následkem vyhnutí se remíze opakováním tahů. Proto jsem pozici nezopakoval, ale v důsledku této ztráty času jsem se nakonec společně se soupeřem dostal do časové tísně, což vedlo k určité nejistotě v závěrečné fázi. **22.Vb1 Vxb1+** Zásadním omylem by bylo nabízející se 22...Veb8 23.Vxb2 Vxb2 24.Jf4, a bílý by se z problémů vykroutil. **23.Dxb1 Jxa3 24.Dd3 Dd6 25.Jc3 Db4 26.Dd2 Vc8?!** Následek zmíněné časové tísně. **27.Sa6 Jc4 28.Sxc4** Šanci na další odpor mohlo dát jen 28.Dc1, ovšem po 28...Sb7 29.Sxb7 Dxb7 30.0-0 Jb2 by si černý uchoval rozhodující převahu. **28...Dxc4 29.Db2 Sb5 30.Dxb5 Dxb5 31.Jxb5 Vc1+** Trest za váhání s rošádou. **0-1**

(původní časopisové poznámky)

Bude-li tato stať vůbec mít nějaké čtenáře, pravděpodobně to vesměs nebudou experti na teorii Nimcovičovy indické. Přesto by mohlo někoho zajímat, co je onou druhou polovinou teoretické novinky. Informátor č. 113 dávno vyšel, novinku mám tak patentovanu, ač se možná vůbec nevyskytne v praktické hře! Uvedme zde pro srovnání „informátorový“ komentář ke stejné partii. Někdo z čtenářů se v něm vyzná, pro jiného zase může být zajímavé vidět, jak taková věc vypadá...

Johannessen,LE (2515) – Stoczek,J (2600) [E32]

Porto Carras, 03.11.2011

[J.Stoczek]

1.d4 Jf6 2.c4 e6 3.Jc3 Sb4 4.Dc2 0-0 5.a3 Sxc3+ 6.Dxc3 b6 7.Sg5 Sb7 8.e3 [8.f3 h6 9.Sh4 d5 10.e3 Ve8 -8.e3] **8...h6 9.Sh4 Ve8!?** **10.Je2** [10.Jh3 d6= xNh3; 10.Jf3 d6∞; 10.f3 d5 11.Sd3 c5!= (11...Jbd7 12.Je2 c5± -87/448) 12.dxc5 a) 12.cxd5 cxd4 13.Dxd4 (13.exd4 e5! 14.dxe5 Jbd7↑) 13...g5 (13...e5 14.Sxf6 Dxf6 15.De4) 14.Sf2 Jxd5 15.Sc2 Sa6 16.Je2 Jc6 17.Dd2 Vc8C; b) 12.Je2 cxd4 (12...Jbd7±) 13.Jxd4 dxc4N 14.Sxc4 Jbd7 15.Jb5 (15.0-0 Vc8 16.Db3 Sd5=) 15...Je4 16.Sxd8 Jxc3 17.Sh4 Je5 18.bxc3 Jxc4 19.Jc7 Jxe3 20.Kf2 Jc4 21.Vhd1 Sd5 22.a4 Vac8 23.Jxe8 Vxe8♞; 12...Jbd7!!N 13.cxb6 (13.cxd5 Jxc5 14.Sb5 (14.Sxf6 Jxd3+ 15.Dxd3 (15.Ke2 Dxd5 16.Dxd3 Dxd3+ 17.Kxd3 gxf6 18.Je2 Sa6+ 19.Kd2 Vad8+ 20.Ke1 Vd3) 15...Dxf6C) 14...g5 15.Sf2 (15.Sxe8 Jxd5→ 16.Sxf7+ Kxf7 17.Dc2 Dh8!) 15...Jxd5 16.Dc2 Vc8♣ Δ17.Je2 a6 18.Sxe8 Jxe3 19.Sxf7+ Kf8) 13...dxc4 14.Sxc4 Dxb6♞ Δ15.Dd4 Da5+ 16.b4 Dh5 17.Sxf6 Jxf6 18.Je2 e5 19.Dc3 Dh4+! 20.g3 Dh5 J.Stoczek] **10...De7!N 11.Dc2** [11.Vd1 Je4 12.Sxe7 Jxc3 13.Jxc3 Vxe7=] **11...c5 12.Vd1** [12.dxc5 bxc5 13.Vd1 Jc6! (13...d5 -12.Rd1) 14.Jc3 (14.Sxf6 Dxf6 15.Vxd7 Vab8♞) 14...Je5 15.Jb5 d5∞ 16.Sxf6 (16.Sg3 a6 17.Sxe5 axb5 18.cxb5 Jd7C) 16...Dxf6 17.Jc7 dxc4 18.Jxa8 Vxa8♞; 12.Jc3 cxd4 13.exd4 d5] **12...d5 13.cxd5** [13.dxc5 bxc5 14.Jc3 (14.cxd5 exd5 -13.cd5) 14...d4!? 15.exd4 cxd4 16.Vxd4 Jc6 17.Vd1 Vad8♞] **13...exd5 14.Sxf6** [14.dxc5 bxc5 15.Sxf6 (15.Jg3 c4!? 16.Se2 De5 17.Sxf6 Dxf6 18.0-0 Jd7∞) 15...Dxf6 16.Dxc5 Dxb2 17.Db4 Dxb4+ 18.axb4 a6 19.Jf4 (19.Jd4 Jc6) 19...a5 20.bxa5 (20.b5 a4) 20...Vxa5 21.Se2 Jd7=; 14.Jc3?! cxd4 15.Vxd4 g5 16.Sg3 Jc6↑] **14...Dxf6 15.b4** [15.dxc5 Jc6!?! (15...bxc5= -14.dc5)] **15...Jd7** [15...cxd4 16.Jxd4 Jc6 17.Df5= Dh4!?!] **16.Db2** [16.bxc5 bxc5 17.dxc5 Vac8 18.Jd4 Jxc5 19.Sb5 Je4C (19...Sa6=)] **16...Sc6 17.Vd2** [17.b5 Sb7♣ xc5] **17...a5** [17...cxb4 18.axb4 a5∞] **18.bxc5** [18.dxc5 Dxb2 19.Vxb2 axb4 20.axb4 Va1+ 21.Kd2 bxc5↑; ▽18.b5 Sb7 19.dxc5 Dxb2 20.Vxb2 bxc5∞ (20...Jxc5!/? 21.Jd4 Je6)] **18...Vab8! 19.cxb6** [▽19.Dc1 bxc5 20.dxc5 Vb5↑ (20...Dg6!/?)] **19...Jxb6→ 20.Da1 Jc4 21.Vd1 Vb2 22.Vb1 Vxb1+** [22...Veb8 23.Vxb2 Vxb2 24.Jf4] **23.Dxb1 Jxa3 24.Dd3 Dd6 25.Jc3 Db4 26.Dd2 Vc8?!⊕ 27.Sa6 Jc4 28.Sxc4** [28.Dc1□ Sb7 29.Sxb7 Dxb7 30.0-0 Jb2♣] **28...Dxc4-+ 29.Db2 Sb5 30.Dxb5 Dxb5 31.Jxb5 Vc1+ 0-1**

(uveřejněno v Informátoru č. 113)

V jistém smyslu je působení v týmu zajisté poctou, a přece nelze jednoznačně říci, zda rozhodnutí o návratu nebylo z mé strany spíše chybou. Jednání okolo totiž vyvolávala dlouhou vlnu negativních emocí (jinak to u nás snad ani nemůže být) a vše se táhlo hluboko do následujícího roku. Nebyl tento psychický tlak zásadní spolupříčinou toho, že pozitivní střednědobá tendence byla přervána, a v roce 2012 se v mé hře rozvinula velmi hluboká tvůrčí krize? Podařilo se ještě dostatečně pěkným výsledkem na první šachovnici přispět ke druhému ligovému triumfu košického týmu, ale to bylo bohužel na dlouhou dobu vše.

KRIZE

Ve městě Plovdivu jsem hrál několikrát, neúspěšně a nerad. Nicméně se to jevilo nutné,

neboť všechny tyto soutěže byly „oficiálními“ postupovými, či týmovými. Naposledy na ME jednotlivců jsem si dělal jisté naděje, než jsem byl nucen kvůli onemocnění turnajové účinkování dokonce předčasně ukončit. Z turnaje, hraného v dubnu 2012, pochází tahle partie.

Jiří Štoček - Yuri Kryvoruchko

Plovdiv 2012

Dámská indická [E12]

1.d4 Jf6 2.c4 e6 3.Jc3 Sb4 4.Jf3 b6 Soupeř má poměrně široký repertoár a nečekal jsem, ze se bude hrát právě tahle pozice. Mám v ní výbornou bilanci, na druhé straně sehrané partie soupeři poskytují rozsáhlý materiál k přípravě. **5.Db3** I po 5.Sg5 h6 6.Sh4 Sb7 lze hrát, mimo jiné, 7.Db3. Může vzniknout táž pozice, ale naše pořadí tahů může také mít nezávislý význam. Zvolil jsem jej k odvedení soupeře od hlavních větví jeho předpokládané přípravy, nakonec jsem se ale v jemnostech zahájení zamotal sám. **5...c5 6.Sg5 Sb7 7.e3 0-0** Tímto postavením jsem se nijak předběžně nezabýval, a za šachovnicí se mi v omezeném čase nedařilo najít nic přesvědčivého. **8.a3 Sa5 9.dxc5 Ja6 10.c6** Pochopitelně nelze doporučit 10.cxb6? Jc5 11.Dc2 Se4. V boji o dlouhodobé výhody bílý poněkud zanedbává vývin, takže základní opatrnost je zcela na místě. Tahem v partii chce bílý zavléci černého střelce na méně příhodné pole. **10...Sxc6** Pozičně chybné by bylo 10...dxc6 11.Dc2 c5 12.Sd3 Jednou z předností pozice černého je právě pružnější pěšcová struktura. **11.Dc2** Hrozbou b2-b4 si nakonec zajišťuje dvojici střelců, což zde ovšem černému vyvažují jiné výhody. **11...Sxc3+ 12.Dxc3 Jc5 13.Jd2** Co jiného? Po 13.Sxf6 Dxf6 14.Dxf6 gxf6 by bílý na cestě k nevyhnutelné remíze musel být dokonce o něco opatrnější, což se mi pochopitelně nezamlouvalo. **13...Jce4** Černý by se sotva musel něčeho zvláštního obávat v pozici po 13...Vc8 14.f3, ale jeho přímočarý postup je jednoduchý a dobrý. **14.Jxe4 Jxe4 15.Sxd8 Jxc3 16.Sh4** Pro začínající: "kombinace" 16.Sxb6? axb6 17.bxc3 Va5 vede k vyrovnání materiálu a kritické situaci bílého; bílý by si rád uchoval dvojici střelců, ale pozice například po 16.Se7 Vfe8 17.Sb4 Je4 18.Ke2 a5 19.Se1 Sa4 pochopitelně vypadala naprosto nelákavě. Je třeba se smířit s tím, že kvůli nedokončenému vývinu královského křídla bílý nezíská více, nežli přibližnou rovnováhu. **16...Ja4** Překvapení. Po očekávaném 16...Je4 17.f3 g5 by si bílý vybíral mezi 18.fxe4 18...gxh4 19.Sd3 a 18.Sg3 Jxg3 19.hxg3 Kg7 (19...f5? 20.Vh5) 20.Sd3 h6, v obou případech bez naděje na nějakou viditelnou výhodu. Vznikající pozice je však pro něho relativně lepší, než po alternativě 13.Sxf6. **17.b3 Jc5 18.b4 Ja4?** 18...Je4 by oproti předchozí poznámce znamenalo jen malou změnu ve prospěch bílého. Černý měl zřejmě vyšší ambice, asi v důsledku nějakého přehlédnutí. Bílý nyní potřebuje zároveň: 1) dokončit vývin královského křídla, 2) nevydat přitom ani a-sloupec, ani pole c5, 3) nepřipustit výměnu svého bělopolného střelce za jezdce. To se dá s pomocí přesného pořadí tahů splnit. **19.f3 a5?** Logicky souvisí s předchozím tahem. Cílů tohoto postupu ale nebude dosaženo, a nakonec se projeví jako oslabení. Po 19...f6 by bílý neměl čas na stejný manévr, jako v partii, ale 20.Se2 Vfd8 21.0-0 by stejně vedlo k jeho výhodě. Z hlediska urputné obrany možná stálo za zvážení 19...a6 s dalším b6-b5. **20.Kd2** Bere pod kontrolu klíčové pole c3. S náhlou vidinou reálné převahy v partii, která před pár tahy vyhlížela jako nudná remíza. K malé výhodě černého by naopak vedlo 20.Sd3? Jb2 i 20.Se2? axb4 21.axb4 Jc3. **20...f6** Snaha využít dočasně exponovaného postavení bílého

krále. Po 20...axb4 21.axb4 Jb2 22.Se2 bílému vše vychází tak, jak potřebuje. Pokračování typu 22...d5 23.cxd5 exd5 24.Vxa8 Vxa8 25.Vc1 Jc4+ 26.Sxc4 dxc4 27.Vxc4 Se8 by černému dávalo slušné šance na remis, ten však ještě nepovažoval tak krajní opatření za nutná. **21.Se2 Vfd8 22.Vhc1** Opět je klíčové pole c3. **22...d5 23.cxd5** Bílý připouští raději výměnu bělopolných střelců, než změnu pěšcové struktury po 23.Ke1 d4 24.exd4 Vxd4 25.Sf2 Vd7. **23...Sxd5** Zjevná převaha střelce nad jezdcem by bílému slibovala dobré vyhlídky na výhru jak po 23...Sb5 24.Sxb5 Vxd5+ 25.Ke2 Vxb5 26.Se1, tak po 23...Vxd5+ 24.Ke1 Sb5 25.e4 Ve5 (25...Vh5 26.g4!?) 26.Sg3 Vh5 27.Sxb5 Vxb5 28.Vab1. Možná si černý měl takový postup zvolit. **24.Ke1 Vdc8** Černý by se měl pokusit vyměnit svého jezdce, i za cenu ztráty jednoho pěšce na dámském křídle. Poté, co bílý zkonsolidoval své postavení, může však dočasně strpět jezdce i na c3. **25.e4 Sb3 26.Sf2** Hra bílého je v této fázi snadná. Aktivizuje své figury a slaďuje jejich souhru, aby se poté mohl věnovat zisku pěšce na dámském křídle. Do té doby by černý měl něco podniknout, ale je to vůbec ještě možné? **26...Kf7** Takovým pokusem mohlo být třeba 26...Jc3 27.Sd3 axb4 28.axb4 Vxa1 29.Vxa1 Ja2, bílý by ale upřenostnil 27.Sf1. **27.Se3** Mocný střelec působí na obě křídla a postavení černého je již kritické. **27...e5** Kvůli obavám o osud svého jezdce černý nemění na b4. **28.Vxc8 Vxc8 29.bxa5** V koncovce po 29.Vc1? Vxc1+ 30.Sxc1 axb4 31.axb4 by měl samozřejmě bílý velké šance na výhru, při kombinování hry na obou křídlech. Jednalo by se ovšem o zbytečné úsilí, protože pěšce na a5 nelze krýt. Až po jeho zisku bílý pohodlně vymění věže. **29...bxa5 30.Sd2 Vc5 30...Va8 31.Vb1. 31.Vb1 Sc4** Na 31...Sc2 stačí jednoduché 32.Vb5. **32.Sd1** Zajišťuje materiální zisky, bez protihry soupeře. Připojme elementární poznámku o naprosté nevhodnosti 32.Sxc4+? Vxc4 33.Sxa5 Vc2, s protihrou dostatečnou k remíze. **32...Sb5 33.Sxa5** Při velmi omezeném čase je tento postup jednodušší, než 33.Vxb5 Vxb5 34.Sxa4. **33...Kg6 34.Sd2 Sd3** Černému se asi už nechtělo pokračovat v úplně beznadějně pozici. **35.Sxa4** V hlavní roli dvojice střelců! (35... Sxb1 36.Se8#) Škoda ovšem, že "učebnicová" pozice ve druhé části nebyla logickým vyústěním předchozího průběhu. **1-0**

(původní časopisové poznámky)

Nic zvláštního, že? Přesto tato partie byla publikována, následkem nouze o působivější ukázky. A vězte, že ke dnu krize bylo tehdy ještě dosti daleko. Zjevně nemá smysl dalšími ukázkami z téhož roku trápit čtenáře i autora, posuňme se do roku 2013, kdy se navzdory velké nevyrovnanosti jednotlivých vystoupení začaly objevovat slibnější signály.

OSTRÁ HRA VE FRÝDKU-MÍSTKU (ÚNOR 2013)

V ligovém utkání v barvách Lysé nad Labem jsem po delší době sehrál partii, se kterou jsem byl plně spokojen.

Alexej Fedorov – Jiří Štoček

Frýdek – Místek, liga, 17.02.2013

Sicilská [B56]

Následující partie byla rozhodnuta rychle, komentátorovi tak odpadá povinnost vymýšlet odpovídající slovní doprovod k rozlehlým variantám. Zbývá prostor pro pár vět o přípravě v zahájení, což snad může být pro čtenáře zajímavé. **1.e4 c5** Vůdce bílých kamenů zahajuje

bílými výhradně královským pěšcem a má již mnoho let oprávněnou pověst nebezpečného útočníka, stejně jako velkého znalce svých variant. I když to tak černý vůbec nemyslel, jeho volba jedné z ostrých variant sicilské mohla být svého druhu výzvou. **2.Je2 Jc6** Nevěnuje pozornost divné dráze bílého jezdce. Ta měla možná vyřadit některou z variant z repertoáru černého, jenž měl tentokrát v zahájení stejně jiné plány. **3.d4 cxd4 4.Jxd4 Jf6 5.Jc3 d6** Rauzerovu variantu občas hraji, i když méně často, než jiné varianty sicilské. Soupeře její volba zřejmě překvapila. Sám zde hraje téměř výhradně 6.Sc4, s následným přechodem do superostrého Velimirovičova útoku. A v jedné z jeho pro černého oficiálně nevýhodných bočních podvariant se mi po rozsáhlém úsilí podařilo najít cesty, jak zpochybnit nepříznivý verdikt teorie. Jevilo se lákavé, prověřit své objevy proti jednomu z největších znalců. **6.f3** Náhradní volbou mě soupeř překvapil, a především nepotěšil! Po partii jsem měl samozřejmě už jiný pocit, poněvadž připravené postupy černému slibovaly pouze remízu...Místo plánované demonstrace domácí analýzy se tedy bude hrát, jak dále? „Nejnornější“ **6...e6 7.Se3** by vedlo k pozici anglického útoku, která je v jiném pořadí tahů pevnou součástí soupeřova repertoáru. Již jsem zde hrál **6...Jxd4 7.Dxd4 g6**, ale pozice má pak rysy dračí varianty, ve které soupeř velmi mnoho dokázal černými. Zbývalo tak **6...e5**. O téhle variantě celkem nic nevím, mám ale dojem, že cesta k přijatelné pozici by pro černého neměla být obzvláště trnitá. **7.Jb3 Se7 8.Se3 0-0 9.Dd2 Se6 10.Jd5** Asi příliš neodpovídá stylu hry bílého, jenže po 10.0-0-0 a5 má černý vývinové tempo navíc v porovnání s i tak dostatečně zapeklitým rozvětvením Najdorfovy varianty, takže špatné to pro něho být snad nemůže. Navíc jsem si během přípravy na partii všiml, že v podobném duchu Fedorov asi před osmi lety prohrál pěknou partii s Ivančukem, takže tah v textu nebyl překvapením. **10...Sxd5 11.exd5 Jb8 12.c4 a5 13.Sd3 a4** Tento a následující tah černý zahrál dosti rychle, takže bílý si mohl vytvořit mylnou, ale nervující představu, že jeho soupeř pozici ještě zná. Důvod pro rychlé rozhodnutí byl ale jiný, v partii Movsesian – Štoček, 1. partie zápasu, Plzeň 2001, se hrála jiná varianta, ale v centru vznikla obdobná struktura. V jistém okamžiku oba soupeři podcenili význam postupu e5-e4. Zájemce o detaily je nalezne v tehdejší Šachinfu, případně je tato obranářská partie také obsažena v jedné z mých statí („*Několik partií*“), volně přístupných pomocí stránek ostrovského oddílu. Rozhodně jsem po téměř dvanácti letech nechtěl znovu promeškat výhodnou příležitost k aktivizaci své pozice. **14.Jc1 e4!N** Přece jen malá, ale podařená podle všeho teoretická novinka, o čemž soupeři neměli během hry tušení. Verze **14...Jbd7 15.0-0 e4** se jevila mnohem méně lákavá, neboť neumožňovala jemnost v šestnáctém tahu. Smysl vložení postupu a-pěšce je jistě zjevný všem, jezdec byl vzdálen od vzápětí uvolněného bodu d4. Možnosti další hry s postupem a4-a3 jsou pak vedlejším produktem. **15.Sxe4** Nimcovičovy traktáty o blokadě nás připravily na automatické uznání, že po **15.fxe4 Jg4** by černý měl za obětovaného pěšce dostatečnou kompenzaci, s dominancí na černých polích by se mu dokonce pozice hrála příjemněji. V partii musí řešit obtížnější praktické problémy, protože jeho kompenzace nemá tak trvalé obrysy. **15...Jxe4 16.fxe4 Sh4+** Zcela nesprávným směrem by se černý vydal po **16...Dc7 17.0-0 Dxc4 18.Je2 Dxe4 19.Jg3**, zdrcující iniciativu za obětovaného pěšce by měl bílý. Vynucením postupu g2-g3 černý dosáhne ve svůj prospěch toho, že bílý pěšec odebere vlastním figurám příhodné pole k různým manévřům, v budoucnu se může hodit určité oslabení pozice bílého krále. Případné mínusy jsou naopak jen velmi hypotetické, takže se nejedná o obtížné rozhodnutí. **17.g3** Bílý neměl na výběr, po **17.Sf2** by místo zcela dostatečného **17...Ve8**

bylo ještě výrazně protivnější 17...Sxf2+ 18.Dxf2 Da5+ 19.Dd2 Dc5. **17...Sf6 18.0-0 Ve8?!** Další rychle zahraný, tentokrát ale skutečně lehkomyšlný tah, jehož jsem záhy zalitoval. Přimočarému a celkem zjevnému 18...a3 19.Sd4 Sxd4+ 20.Dxd4 axb2 21.Dxb2 Dc7, s dostatečnou kompenzací a velmi pohodlnou hrou, se černý vyhnul. Měl v tomto okamžiku již větší ambice! Zajisté neoprávněně, cožpak bílý někde udělal tak velkou chybu? **19.Jd3** Zde by samozřejmě 19.Sd4? Jd7 bylo kooperativní, k nejasné pozici by naopak vedlo 19.Je2. Tah v partii však vypadá nejlogičtěji a černého vrací na pevnou zem. Ve všelijakých variantách se projevuje oslabení bodu f7, bílý by si také rád vytvořil mobilní pěšcovou masu. Na dobrání obětovaného pěšce se musí ztratit čas, a nebudou pak bílé figury nakonec mobilnější?! Je třeba se rychle pokusit o aktivní protihru. **19...a3 20.e5 dxe5** To vše bylo diktováno požadavky pozice. Nastává rozhodující fáze partie. **21.Jc5?** K názoru, že tento tah byl zásadní chybou, jsem se přiklonil až při přípravě tohoto komentáře. Už během partie jsem ale měl větší obavy z převodu jezdce na královské křídlo: 21.Jf2! e4 22.Jg4 axb2 23.Vae1. Objektivní hodnocení není úplně jasné, ale pozice bílého přinejmenším vyhlíží harmoničtěji. Logické zdůvodnění by mohlo znít tak, že v konstrukci protihry černého je střelec na f6 klíčovou figurou (v partii za něho bílý bude muset odevzdat věž). Zvoleným pokračováním se bílý naopak spoléhá na svou vlastní aktivitu na dámském křídle. **21...e4** Vytvoření hrůzostrašné dvojice volných pěšců c+d je nutné připustit, vpuštění jezdce na e4 by totiž znamenalo víceméně totéž, co vzdání partie, kvůli úplnému umrtvení vlastních figur. **22.Jxb7 De7 23.Ja5?!** Původně jsem za zásadní zvrát považoval až tento tah. Očekával jsem 23.Jc5 axb2 24.Vab1 Vxa2, podrobnější zkoumání však ukazuje, že zdánlivě odsouzený pěšec na b2 bílého svazuje natolik, že vlastně nemůže nic zásadního podniknout, a jeho vyhlídky jsou naprosto nepříznivé. Během partie jsem tu pozici nehodnotil zdaleka tak jednoznačně. V každém případě by černý musel řešit větší problémy, než dále v partii. **23...axb2 24.Vab1 Dc7!** Bílý ztrácí klíčového pěšce, již přichystaného k rozhodujícímu nástupu. Se zbylým osamoceným volným pěšcem si černý už snadno poradí. A oběť kvality na f6 v dané pozici nestačí k vytvoření reálných hrozeb. **25.Jb3 Dxc4 26.Vxf6** I tady ovšem bylo alternativou jen vzdání. **26...gxf6 27.Vxb2** Tohoto pěšce bílý dále trpět nemohl, černý tak dostává čas k definitivní konsolidaci. **27...Jd7** Jezdec míří na f3, jak se teď černému vyplácí jeho šestnáctý tah! Již ani velmi skromný cíl, vybudování nějaké remízové pevnosti v koncovce bez kvality, se nejeví jako reálný. **28.Df2 28.Vc2 Dd3. 28...Je5** Jednodušší, než 28...Dxd5 29.Vd2. **29.Dxf6 Jf3+ 30.Kg2 Dxd5 31.Vf2 31.Sh6 De5.** V závěru se bílý musel potýkat ještě i s časovou tísní, zatímco černý měl radost, že partii vyhraje, a nepočínal si už příliš systematicky. **31...Dh5 32.h3 Ve6 33.Dc3 De5 34.Dc1 Vg6 35.Sf4 Dd5 36.Ve2 e3 37.Dxe3** Jak se občas stává, v databázi byla partie „vylepšena“, tentokrát vcelku neškodně, když je jako poslední tah uvedeno nejlepší 37...Ve6. Ve skutečnosti se hrálo **37...Jd4+**, v zaujetí sympatickým 37...Jd4+ 38.De4 Jxe2 39.Dxd5 Jxf4+. Před ztrátou druhé kvality bílý partii stejně hned vzdal. **0-1**

(původní časopisové poznámky)

ÚSPĚCH V AUSTRÁLII (BŘEZEN/DUBEN 2013)

O své dřívější účasti na turnajích v USA jsem učinil samostatné vypsání. Z pravidelně konaných velkých otevřených turnajů v ostatních zemích Ameriky stojí jistě za zmínku letní

Canadian Open, vždy ovšem termínově kolidující s tradičními akcemi u nás. Naopak má předloňská jednání o účasti na prosincovém turnaji v Bogotě nedospěla k žádnému závěru...Logickým pokračováním úvah o turnajích v Novém Světě je návštěva tradiční dvojice openů v Austrálii, pořádaných vždy okolo Velikonoc. Letos takové možnosti nebránil ani žádný ligový program, proto se jevílo nutné, příležitost využít. Dále si vypůjčím svůj popis celé záležitosti ze Šachinfa:

GM Jiří Štoček: Dva openy v Austrálii

Vcelku na poslední chvíli jsem se rozhodl letos zúčastnit tradiční dvojice po sobě jdoucích otevřených turnajů v Canbeře a Sydney. Bylo to rozhodnutí spíše neuvážené, ale přitom velmi správné, neboť mi přineslo intenzivní zážitky a také velmi pěkná turnajová umístění, tato po už protivně dlouhé pauze.

„Doeberl Cup“ se konal vlastně ve Wodenu, satelitním městečku Canberry, v době Velikonočních svátků. Lepší možností než návštěva dosti vzdáleného centra se v napjatém turnajovém rozvrhu jevil výlet do přírody. V obou turnajích se hrály dvě partie denně, s výjimkou posledního kola – na rozdíl od velkých openů v USA, které tradičně končí dvojkolem a poslední den může tak přinést ještě dramatičtější zvraty v turnajové tabulce. Dalším z rozdílů byla publikace losu s takovým předstihem, že především na první partii dne se soupeři mohli dostatečně dlouho připravovat. S touto okolností jsem ovšem při promýšlení svého repertoáru na turnaje vůbec nepočítal...Hrálo se nyníjším FIDE-tempem, které je pro hru o dost horší než např. tradiční severoamerická kontrola, nejspíš proto se tedy postupně všeobecně prosazuje a postupně dobývá nová území.

Já jsem dorazil na místo nedlouho před začátkem, až po sehrání našeho extraligového dvojkola. Měl jsem již přiměřené zkušenosti s cestami do zámoří, také na turnaje, avšak tyto přesuny trvaly nanejvýš zhruba poloviční čas a tak v tomto případě bylo důsledkem oněch zkušeností pouze podcenění potřebné aklimatizace. Pravda, vzhledem k důležitosti ligových zápasů jsem vlastně stejně neměl jinou možnost. Dvojturnaj s 18-ti partiiemi za 11 dní byl tak mou dosud fyzicky nejnáročnější šachovou soutěží. Především první polovina prvního turnaje a druhá polovina druhého. Dalším omylem v předběžných úsudcích byla představa, že první kola budou vcelku „odpočinková“. Jako bych napodobil úsudek elokritiků, jejichž úsudků si sám obvykle (právem) ani trochu nevážím. Pravdou je, že papírová hodnocení méně známých místních či např. čínských hráčů jsou nastavena jinak, než v našich končinách, a tak si každá výhra žádala opravdové úsilí.

Hlavní pořadatel Charles Bishop vyzdvihl velmi hladký a bezproblémový průběh turnaje. Podle jeho vyprávění tomu tak totiž v předchozí turnajové historii nebylo vždy a s vrtošivými účastníky si již užil svoje. Slavný australský hráč a komentátor Ian Rogers, nyní již aktivně provozující pouze to druhé, nechyběl ani na domácí půdě. Jeho stále blesková orientace v základních problémech pozice vzbuzovala uznání nejen početných diváků. Za sebe mohu říci, že v rámci daných časových možností byl kontakt se zaujatými a přejíci diváky během analýz, velmi pozitivně motivující.

Protože na sledování hry ostatních účastníků jednoduše nebyl čas, popíši svoje vlastní turnajové účinkování. Coby minimální výsledkový cíl jsem si chtěl přivést alespoň jedno medailové (resp. dělené medailové) umístění. Start v prvním turnaji byl hodně špatný (v tom jsem z velmistru nebyl zcela sám), ale nevzdával jsem splnění základního cíle hned na první pokus. Uvedeného výsledku jsem dříve navzdory velmi špatnému startu dosáhl např. na World Openu ve Philadelphii 2009, takové vzpomínky drží v obtížné turnajové situaci nad vodou. Tehdy dokonce panu velmistru Benjaminovi stálo za námahu v časopise rozebírat, že jsem si prý málo zasloužil svou (nikterak závratnou) turnajovou odměnu. Já se však domnívám, že se špatným startem je to obtížnější, než se startem dobrým.

Po náročném a pohnutém průběhu několika předchozích partií jsem do posledního kola nastupoval stále s nadějí na vysoké turnajové umístění. A v partii s rumunským reprezentantem jsem byl odhodlán bojovat o vítězství za každou cenu.

Jiří Štoček - Levente Vajda

Doeberl Cup Canberra 2013, 9. kolo

Královská indická [E93]

1.c4 g6 2.d4 Chytráctvím s pořadím tahů bílý eliminoval některé protivné možnosti z repertoáru soupeře - tady příprava pracovala v můj prospěch. **2...Sg7 3.e4 d6 4.Jc3 Jd7 5.Jf3 e5 6.Se3 Jgf6 7.Se2 0-0 8.d5** S přehozením tahů jsme dospěli do jedné ze středně frekventovaných pozic královské indické, což mi v posledním kole plně vyhovovalo. Protože 8...Jc5 9.Jd2 je ideální pro bílého, hraje se zde obvykle 8...Jg4 9.Sg5 f6. Známa partie Kramnik-Kasparov, Linares 1994 pokračovala 10.Sh4, na výsledky zahájení si černý nemohl stěžovat, poté doplatil zřejmě na snahu partii za každou cenu vyhrát. Já jsem měl tentokrát ale na mysli méně obehnané, avšak podle mého názoru nadějnější 10.Sd2!?. Místo toho následovalo překvapení ze strany černého. **8...Kh8?!** Že soupeř takto již hrál, jsem ovšem netušil, tak pečlivá příprava na partii zase nebyla. Tah má své ideje, ale sotva může být objektivně dobrý. Hlavní nebezpečí je psychologické, ve snaze trestat by bílý mohl zabřednout do časové tísně. **9.h4!** Je jasné, že na mechanické 9.Jd2 by následovalo 9..Jg8 s přípravou jak výměny střelců, tak postupu f-pěšce. Tah v partii tomu brání (následovalo by nesnesitelné h4-h5), a zároveň se může stát součástí budoucích útočných záměrů. **9...Kg8** Přiznání, že cíle předchozího tahu nepůjde uskutečnit. Dobře pro bílého vyhlížela i pozice po 9...Jh5 10.g3 nebo 9...h5 10.Jg5. **10.Jd2 c6 11.h5 a5 12.g4 Jc5 13.g5 Jfd7 14.Dc2 Ja6** V této fázi mě dost mátl poměrně rychlá hra soupeře, ačkoliv podle mého přesvědčení měl být svou situací již znepokojen. A ve snaze proniknout do pro mě zřejmě neviditelných jemností pozice jsem ztrácel drahocenné minuty. **15.a3 Jdc5** Základ vítězného plánu bílého je jasný. Velká rocháda a prosadit se na krajním sloupci, možná společně s pomocnými akcemi jinde. Nejpříjemnější by bylo, kdyby se soupeř nedostal k protihře nejen rychlé, ale nejraději vůbec žádné. Moderní kibic možná namítne, že bílý dále nehraje podle první, druhé, třetí...linie, nespíš proto, že zkrátka neumí hrát. Ale praktický hráč v důležité partii posledního kola nehledá linie s nejlepším počítačovým hodnocením, nýbrž postup, který jej v podmínkách praktické partie přivede co nejspolehlivěji k cíli. **16.Jb3!?** Tak například 16.0-0-0 Jb4!? je z analytického hlediska jistě nekorektní, ale černý, který měl v této fázi výrazně vyšší časovou rezervu, by mohl ožít. A pozice bílého je tak silná, že nemusí podobné věci dopouštět. V tomto úseku jde o prevenci otevření sloupců na dámském křídle. Naopak usazení jezdce na b3, potažmo na d4, černému bez účinné podpory od ostatních sil nic nedá. A bílý mezitím připraví svůj nástup. **16...Sd7 17.Jxc5 Jxc5 18.0-0-0 b6?** Aby případně na c5 mohl dobírat tímto pěšcem, nelze se však ubránit dojmu, že černý už měl důležitější starosti. Lepší se zdá 18...cxd5 19.Vxd5, i když bílý by si podržel výhodu. V této fázi se pozice černého mění z horší v již velmi špatnou. **19.Kb1 a4 20.Vh2 Jb3 21.Vdh1 Jd4 22.Dd1** Lákavý přesun jezdce byl zásadní ztrátou času, kterou si černý nemohl dovolit. V tomto okamžiku se vůdce černých zamyslel na tak dlouho, že mne dokonce předehnal ve spotřebovaném času. Zdá se však, že na dobré řešení už je pozdě. **22...Dc8** Základní ideou tohoto tahu je

umožnit po výměně na e2 přesun střelce na h5, s přehrazením sloupce. **23.hxg6** Trochu zbrklé, ale na prahu oboustranné časové tísně se chtělo už poněkud vyjasnit situaci. **23...fxg6 24.f3** Brání zmíněnému převodu střelce. **24...h5** Co jiného? **25.gxh6 Sf6 26.h7+ Kh8 27.Dg1 cxd5** S poslední půlminutou na hodinách. Bílý má také času poskrovnu a hraje tahy na jistotu, aby důležitá výhra už nemohla vyklouznout. **28.Sxd4 exd4 29.Jxd5 d3 30.Jxf6 dxe2 30...Vxf6 31.Dd4 Dd8 32.Sxd3** s automatickou postupnou výhrou. **31.Dd4** Přesnější bylo jistě **31.Dxg6**. **31...Dc5 32.Dxc5 bxc5 32...dxc5 33.Jxd7 Vfd8 34.Je5. 33.Jxd7 Vf7 34.Jb6 Vb8 35.Jd5 1-0**

(původní časopisové poznámky)

Canberra 2013: 1. Li Chao (Čín.) 7,5/9, **2.-3. J.Štoček (ČR)** a L.Van Wely (Niz.) 7, 4.-6. S.P. Sethuraman (Ind.), Á.Horváth (Mad.) a M.Ly (Aus.) 6,5, 7.-9. L.Vajda (Rum.), L. Li Zuhao (Nzl.) a Zhao Zong-Yuan (Aus.) 6, atd., 77 úč. v hlavním turnaji, z toho 11GM, 9IM.

Zdařilo se, dělené „stříbro“! V dost podobné turnajové situaci v posledním kole toho druhého turnaje naopak únava již zčásti překrývala odhodlání a tak jsem byl víceméně ochoten se i bílými spokojit s remízou, garantující mi „bonusové“ dělení třetího místa, pokud soupeř „uhodne v přípravě“. Což se ovšem stalo.

To ale trochu předbím. O volném dnu mezi turnaji jsme byli autobusem dopraveni do Parramatty, kde „Sydney International Open“ jako ředitel turnaje pořádal Shane Burgess.

Vnější část velkoměsta se jmenuje stejně, jako důležitá řeka. Má ovšem svou vlastní historii, guvernér kolonie sídlil původně zde. Při návštěvě zrestaurovaného guvernérova domu jsem zaznamenal dosud nejvášnivěji podávaný výklad ze strany průvodce (dobrovolníka). A kde se na to vzal čas? Inu, rychlá remíza! Ne, že bych o ni nějak stál, soupeř jen odhalil další nedostatek připraveného zahájení. Kupodivu úspěšnější jsem byl v předchozím odpoledni černými:

Zoltán Varga - Jiří Štoček

Sydney International Open 2013, 4.kolo

Hra čtyř jezdců [C48]

1.e4 e5 2.Jf3 Jc6 3.Jc3 Jf6 Snažil jsem se uhodnout, ve kterém rozvětvení překvapivého zahájení budou teoretické vědomosti obou soupeřů srovnatelně malé. **4.Sb5 Sd6!?** Adept v šachovém kroužku by za takový tah dostal hubováno, z pedagogického hlediska možná správně. Ale málo obecných pravidel v šachu nemá nějaké výjimky. Tah v partii, zpopularizovaný na velmistrovské úrovni původně asi Ivanem Sokolovem, má ambice definitivně vyřešit problémy černého v hrůzostrašné hře čtyř jezdců. Jak se ukázalo, s nulovými znalostmi obou soupeřů o ještě málo obehnané pozici jsem se nezmylil. Bílý má na výběr mnoho možností, zkouší přímočarou. **5.Sxc6 dxc6** Černý je vlečen událostmi a zatím netuší, k čemu všemu to může přivést. **5...bxc6 6.d4** rozhodně pěkně nevypadalo. **6.d4 Sb4!** Ideou bílého bylo nějak využívat postavení černých figur po **6...exd4?! 7.Dxd4**, černý ale dospěl k tomu, že tah v textu je spolehlivou cestou k vyrovnání. **7.Sg5?** Technicky vzato zřejmě nový tah, bílý ale tentokrát nebude stát o jeho patentování. Velmi dobré pro černého by bylo **7.dxe5 Sxc3+ 8.bxc3 Dxd1+ 9.Kxd1 Jxe4** ; kritické varianty však vznikaly po **7.Jxe5**. Během partie jsem měl dojem, že ve variantě **7...Jxe4 8.0-0 Sxc3 9.bxc3 0-0 10.Sa3 Jd6** černý nic neztratí a vyrovná hry, při pohledu na pěšcovou strukturu se nám navíc vybaví slavná koncovka nestejných střelců Kurajica - Karpov. Ambicióznější

7...c5 by ovšem narazilo na 8.a3! Dxd4 (lépe snad 8...Sa5) 9.Dxd4 cxd4 10.axb4 dxc3 11.f3! cxb2 12.Sxb2 s jasnou převahou bílého; poslední alternativa 7.0-0 exd4 8.Dxd4 (ne však 8.Jxd4 c5 9.Jdb5 a6! 10.Dxd8+ Kxd8 11.Vd1+ Sd7) 8...Dxd4 9.Jxd4 Sd7 vedla k pro černého pohodlnému vyrovnání. **7...exd4 8.Jxd4** Bílý možná zamýšlel vnést disharmonii do tábora soupeře po 8.e5 dxc3? 9.Dxd8+ Kxd8 10.0-0-0+ a až poté si všiml šikovního 8...Dd5!, naopak s převahou černého. **8...h6** Tady jsem si uvědomil, že navzdory černým figurám stojím už zřetelně lépe, a byl jsem velmi odhodlán šanci nepustit, moc jsem jich totiž nedostával. Naopak soupeř asi nebyl ještě připraven v devátém tahu bílými činit zoufalá rozhodnutí, jinak by možná místo následující výměny zkusil raději obětovat pěšce. **9.Sxf6 Dxf6** V pozici typu výměnné španělské by bílý pochopitelně neměl jen tak vyměnit zbývajícího střelce za soupeřova jezdce. **10.Dd2 Sg4!** Černý potřebuje pokračovat energicky, aby bílý nestihl vybudovat obranné linie. Hrozí vazba na d-sloupci. **11.Jb3** Problémy bílého ilustruje varianta 11.De3? Sc5 12.e5 Dd8 13.Jxc6 Sxe3 14.Jxd8 Sb6 15.Jxb7 Vb8, s chycením jezdce. **11...a5!?** Černý se snaží tísnit jezdce střelci podle návodu partií Steinitze! Bílému se pozice vůbec nehraje dobře. **12.a3 Sd6 13.0-0 Sf4 14.De1** Po 14.Dd4 Dxd4 15.Jxd4 0-0-0 by se černý spokojil s velmi výhodnou koncovkou, bílý soudí, že s dámami na šachovnici má větší praktické šance. **14...0-0-0** Dokončuje vývin a znemožňuje konsolidaci pomocí Jb3-c1-d3. Bílý se už musí odhodlat k zoufalým krokům, aby setřásl narůstající tlak. Bude to ovšem stát něco materiálu. **15.f3 Se6 16.g3** Nešlo 16.Jxa5 De5 17.g3 Sd2. **16...Sxb3** Dvojice střelců splnila své úkoly v této partii více než znamenitě, nyní se přeměňuje na jiné výhody. **17.gxf4** Rozhodnutí zkušeného hráče, po 17.cxb3 Sd2 18.Df2 Sxc3 19.bxc3 Dxc3 je postupná výhra černého snadná. **17...Sxc2** Který způsob zisku pěšce vybrat? Poziční logika diktuje ten v partii, neboť bílý ztrácí kontrolu nad bodem d3 a s dostatkem prostoru také bude zbylý střelec stále dominovat nad jezdce. **18.b4** Je těžké se zdržet aspoň nějakého projevu aktivity, i když následná vynucená série uspíší rozuzlení. **18...Dxf4 19.Vf2 Sd3 20.bxa5 Dg5+ 21.Vg2 Dxa5 22.Vxg7 Vhg8 23.Vg3 h5** Tady musí černý chvíli uvažovat, jakým způsobem učinit další pokrok. **24.Kh1 Vxg3 25.hxg3 Sa6** Dominance střelce nad jezdce! To je zřejmě nejjednodušší řešení. **26.Kg2 Vd3 27.Vc1 Dxa3** Po pádu tohoto pěšce nemůže už bílý uvažovat ani o odporu v koncovce. **28.Vc2 Kb8!** 28...Db3 29.Dc1. Pro bílého je těžké najít tah, který nezpůsobí konečné zhroucení. Zvláště v časové tísní. **29.f4 h4** Odhalení třetí řady vede k zakončení. **30.gxh4 Db3 31.Dc1 31.Vc1 Db2+. 31...f6 32.Kh2 De6 0-1**

(původní časopisové poznámky)

V sedmém kole bílými s Loekem Van Welym jsem záhy opouštěl vyšlapané cesty, s cílem rozpoutat velký a zásadní boj. Byl z toho velký boj o záchranu horší až špatné pozice. Pokolikáté už nejdelší partie kola! Závěrečné dvě remízy potom odpovídaly realitě. Van Wely naopak dokázal ve dvou partiích proti konkurentům zvítězit! V sedmnáctém a osmnáctém klání se tak asi projevilo, že je nejen vynikající šachista, ale také aktivní sportovec.

Sydney 2013: 1. L.Van Wely (Niz.) 7,5/9, 2. Li Chao (Čín.) 7, **3.-4.** Á.Horváth (Mad.) a J.Štoček (ČR) 6,5, 5.-12. S.P. Sethuraman (Ind.), L.Vajda (Rum.), A.Czebe (Mad.), Zhao Zong-Yuan, S.J. Solomon, G.Lane, A.Smirnov (vš.Aus.) a K.Ashat (Ind.) 6, atd., 68 úč. v hlavním turnaji, z toho 12GM, 5IM.

Často by se místo zakončení turnaje rádo pokračovalo ve hře, když se člověk v krátkém turnaji konečně stihne rozehrát. V tomto případě se během zakončení dostavila úleva, že vše tak dobře dopadlo, a chuť na spřádání pro změnu neturnajových plánů.

ZÁVĚREM

Budou tyto úspěšné turnaje signálem k dlouhodobějšímu opětovnému přelomu k lepšímu? Snad. Posouzení následujících šachových vystoupení ale již odložím do příští rekapitulační stati, odhadem opět zhruba za dva roky. Optimisticky věřím, že bude mít smysl!

Jiří Štoček, červenec 2013